

Anonimizuota versija

Vertimas

C-372/22-1

Byla C-372/22

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2022 m. birželio 9 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Tribunal d'arrondissement (Liuksemburgas)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2022 m. birželio 8 d.

Ieškovas:

CM

Atsakovė:

DN

<...> 2022 m. birželio 8 d. <...> sprendimas

<...>

Priimtas byloje tarp:

<...> **CM**, gimusio <...> 1979 m. <...> (Prancūzija), gyvenančio <...> Liuksemburge, <...>,

ieškovo <...>,

<...> **ir:**

<...> **DN**, gimusios <...> 1978 m. <...> (Prancūzija), gyvenančios <...> (Prancūzija), <...>

atsakovės <...>,

<...>

PROCESAS

Atsižvelgiant į 2020 m. gruodžio 1 d. <...> sprendimą, kuriuo bylos nagrinėjimas sustabdomas, kol *Tribunal judiciaire de Nanterre* (Nantero bendrosios kompetencijos teismas, Prancūzija) šeimos bylas nagrinėjantis teisėjas priims sprendimą dėl savo tarptautinės teritorinės jurisdikcijos <...>.

<...>

Tolesnių teisminių ginčų dalykas

<...> <...> Šeimos bylas nagrinėjantis teisėjas paskyrė 2022 m. gegužės 11 d. teismo posėdį, per kurį turėjo būti apsvarstyti tik *lis pendens* ir tarptautinės teritorinės jurisdikcijos klausimai.

<...> CM teigia, kad bylą nagrinėjantis teismas turi tarptautinę teritorinę jurisdikciją remiantis 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 2201/2003) 9 straipsnio 1 dalimi, nes minėtame straipsnyje numatytas su laiku susijęs jurisdikcijos nustatymo kriterijus, t. y. teisėtas persikėlimas, o sprendimo priėmimo data neturi įtakos; taigi, kadangi <...> 2020 m. birželio 12 d. <...> sprendime nustatyta, kad persikėlimo data yra 2020 m. rugpjūčio 30 d., <...> [jis, jo nuomone], turėjo teisę kreiptis į šeimos bylas nagrinėjantį Liuksemburgo teisėją iki 2020 m. lapkričio 30 d. Atsižvelgiant į Prancūzijoje priimtus sprendimus, Reglamento (EB) Nr. 2201/2003 19 straipsnyje nurodytos *lis pendens* situacijos nebėra. Palyginti su reglamento 15 straipsniu, 9 straipsnio 1 dalies taikymui turėtų būti teikiama pirmenybė, nes 8 straipsnyje padaryta aiški nuoroda į ją. Be to, 15 straipsnio 1 dalies sąlygos yra kumuliacinės ir šiuo atveju nėra tenkinamos, nes bylą nagrinėjančio teismo šeimos bylas nagrinėjantis teisėjas geriau tinka sprendimui priimti dėl to, kad pažįsta vaikus ir žino bylos faktines aplinkybes. Kadangi Prancūzijos teisėjas atsisakė jurisdikcijos, 15 straipsnio taikymas šioje byloje būtų tam tikra atsisakymo vykdyti teisingumą forma.

<...> DN taip pat mano, kad, atsižvelgiant į Prancūzijoje priimtus sprendimus, *lis pendens* situacijos nebėra. Vis dėlto ji mano, kad šiuo atveju turėtų būti taikomas Reglamento (EB) Nr. 2201/2003 15 straipsnis, ir oficialiai išreiškia savo pritarimą bylos perdavimui, kaip to reikalaujama to straipsnio 2 dalies *in fine*. Ji teigia, kad nagrinėjamu atveju yra įvykdyti visi 15 straipsnio 3 dalyje numatyti svarbūs kriterijai, todėl Prancūzijos teismai geriau tinka nagrinėti bylą nei Liuksemburgo teismai.

Faktinės aplinkybės ir ginčo dalykas

2020 m. birželio 12 d. <...> sprendime šeimos bylas nagrinėjantis teisėjas, remdamasis bendrų nepilnamečių vaikų AF ir BG <...> prašymu, nusprendė:

„<...> nustato, kad nuo 2020 m. rugpjūčio 31 d. bendrų nepilnamečių vaikų <...> AF, gimusio <...> 2009 m., ir <...> BG, gimusios <...> 2010 m., teisiškai registruota gyvenamoji vieta ir nuolatinė gyvenamoji vieta yra su <...> DN,

nustato <...>, [kad] nuo 2020 m. rugpjūčio 31 d. CM turės teisę bendrauti su bendrais nepilnamečiais vaikais <...> AF ir <...> BG <...> pagal toliau nurodytą tvarką, jeigu šalys nesusitars kitaip:

<...> [teisės bendrauti įgyvendinimo tvarka].

Šis sprendimas įsiteisėjo <...>.

Primintina, kad šioje byloje, kaip matyti iš 2020 m. gruodžio 1 d. <...> sprendimo, bylą nagrinėjančio teismo šeimos bylas nagrinėjantis teisėjas, remdamasis Reglamento (EB) Nr. 2201/2003 19 straipsniu ir 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje 12 straipsniu, sustabdė bylos nagrinėjimą, kol *Tribunal judiciaire de Nanterre* (Prancūzija) šeimos bylas nagrinėjantis teisėjas priims sprendimą dėl savo tarptautinės teritorinės jurisdikcijos <...>.

2021 m. rugsėjo 17 d. sprendime *Tribunal judiciaire de Nanterre* (Prancūzija) šeimos bylas nagrinėjantis teisėjas, remdamasis Reglamento (EB) Nr. 2201/2003 8 ir 9 straipsniais, nusprendė:

„<...> – kad 2020 m. spalio 14 d., t. y. per tris mėnesius nuo teisėto nepilnamečių vaikų persikėlimo, <...> CM pateikė Tribunal d'arrondissement de Luxembourg (Liuksemburgo apylinkės teismas, Liuksemburgas) prašymą pakeisti teisės bendrauti įgyvendinimo tvarką <...>

– kad nėra jokių duomenų, jog <...> CM pripažino Prancūzijos teismų jurisdikciją.

Todėl, atsižvelgiant į pirmiau minėtus teisės aktus, Tribunal judiciaire de Nanterre neturi teritorinės jurisdikcijos.

<...>“.

2022 m. kovo 3 d. sprendime *Cour d'appel de Versailles* (Versalio apeliacinis teismas, Prancūzija) paskelbė, kad „nesiima nagrinėti <...> DN <...> pateikto [apeliacinio] skundo“.

<...>

Sprendimo motyvai

2020 m. birželio 12 d. <...> sprendime paminėti šie motyvai:

- pirma, motyvai, grindžiami vaikų <...> AF ir <...> BG interesais, pateisinantys teisiškai registruotos gyvenamosios vietos ir nuolatinės gyvenamosios vietos pakeitimo poveikio atidėjimą: „*siekiant užtikrinti vaikams galimybę baigti mokslo metus Liuksemburge ir kuo mažiau sujaukti galbūt jau suplanuotas vasaros atostogas, reikia nuspręsti, kad šis pakeitimas įsigalios nuo 2020 m. rugpjūčio 31 d., t. y. grįžimo į mokyklą <...> (Prancūzija) išvakarėse*“;

<...>

Dėl taip nustatyto atidėto poveikio <...> CM ieškinys, pareikštas bylą nagrinėjančiame teisme 2020 m. spalio 14 d., t. y. praėjus šešioms dienoms po DN ieškinio pareiškimo Nantere (Prancūzija), buvo gautas tikrai neviršijant trijų mėnesių termino, skaičiuojamo nuo faktinio vaikų persikėlimo, kuris įvyko 2020 m. rugpjūčio 30 d., bet praėjus daugiau nei keturiems mėnesiams nuo 2020 m. birželio 12 d. <...> sprendimo, kuriuo *buvo nuspręsta dėl šio persikėlimo, paskelbimo, t. y. sprendimo, kuris vėliau tapo galutinis <...>*.

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (ESTT) dėl Reglamento (EB) Nr. 2201/2003 15 straipsnio yra nusprendęs:

- „*Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip: tam, kad galėtų įvertinti, ar kitos valstybės narės, su kuria vaiką sieja konkretus ryšys, teismas yra tinkamesnis, jurisdikciją turintis valstybės narės teismas turi įsitikinti, kad bylos perdavimas tokiam teismui turės realios ir konkrečios pridėtinės vertės nagrinėjant šią bylą, atsižvelgiant, be kita ko, į procesines normas, taikomas toje kitoje valstybėje narėje; tam, kad galėtų įvertinti, ar toks perdavimas labiausiai atitinka vaiko interesus, jurisdikciją turintis valstybės narės teismas turi, be kita ko, įsitikinti, kad šis perdavimas nepakenks vaiko padėčiai*“ (2016 m. spalio 27 d. ESTT sprendimas byloje C-428/15);[“]
- „*2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinančio Reglamento (EB) Nr. 1347/2000, 15 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jis netaikomas esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, kai du teismai, į kuriuos kreiptasi, turi jurisdikciją nagrinėti*

bylą iš esmės atitinkamai pagal šio reglamento 12 ir 8 straipsnius“ (2018 m. spalio 4 d. ESTT sprendimas byloje C-478/17)[“].

Šiuo atveju keturi svarbūs kriterijai (penktasis, susijęs su „vaiko apsaugos priemonėmis“, šiuo atveju netaikytinas), numatyti Reglamento (EB) Nr. 2201/2003 15 straipsnio 3 dalyje ir taikomi nustatant konkretaus ryšio buvimą, nors pagal teisės aktą yra alternatyvūs, yra visi įvykdyti <...> AF ir <...> BG atveju:

- a) nuo persikėlimo, kuris įvyko 2020 m. rugpjūčio 31 d., vaikų nuolatinė gyvenamoji vieta yra Prancūzijoje,
- b) vaikų nuolatinė gyvenamoji vieta jau anksčiau buvo Prancūzijoje; 2019 m. sausio 21 d. dėl šalių priimtame sprendime šiuo klausimu paminėta, kad „abi šalys yra kilusios iš Paryžiaus regiono ir šeima ten gyveno iki persikėlimo į Liuksemburgą, kuris <...> CM atveju įvyko 2015 m. liepos 1 d., o <...> DN <...> atveju – 2015 m. [rugpjūčio] pabaigoje“,
- c) abu vaikai turi Prancūzijos pilietybę,
- d) jų motinos <...> DN nuolatinė gyvenamoji vieta yra Prancūzijoje.

Be to, atsižvelgdamas į bylos faktines aplinkybes, bylą nagrinėjančio teismo šeimos bylas nagrinėjantis teisėjas mano, kad dėl bet kokios pasirengimo nagrinėti bylą priemonės, kurios gali prirėkti imtis atsižvelgiant į vaikų amžių ir į tai, kad 2020 m. birželio 12 d. <...> sprendimas priimtas beveik prieš dvejus metus, jis arba turės taikyti 2020 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2020/1783 dėl valstybių narių teismų bendradarbiavimo renkant įrodymus civilinėse ar komercinėse bylose (taikomas nuo 2022 m. liepos 1 d.) arba susidurs su sunkumais dėl geografinių atstumų (pvz., apklausiant nepilnamečius pagal Civilinio kodekso 388-1 straipsnį). Galiausiai, jei <...> CM ieškinys dėl jo teisės bendrauti įgyvendinimo tvarkos būtų priimtinas, šeimos bylas nagrinėjantis Prancūzijos teisėjas būtų tinkamesnis įvertinti faktinę vaikų, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta nuo 2020 m. rugpjūčio 30 d. yra Prancūzijos teritorijoje, situaciją ir prirėkus nustatyti socialinę sistemą ir konkrečias siūlomas galimybes atitinkančias sąlygas; taigi tai būtų „reali ir konkreti pridėtinė vertė“, numatyta minėtame 2016 m. spalio 27 d. ESTT sprendime.

Siekdamas paskelbti, kad neturi teritorinės jurisdikcijos, *Tribunal judiciaire de Nanterre* (Prancūzija) šeimos bylas nagrinėjantis teisėjas netiesiogiai, bet tikrai nusprendė, kad Reglamento (EB) Nr. 2201/2003 9 straipsnio 1 dalis, numatyta „nukrypstant nuo to paties reglamento 8 straipsnio“, taikoma vietoje minėto <...> [8] straipsnio, [kuriame nustatyta] bendroji jurisdikcija <...>, dėl kurios, vadovaujantis 2018 m. spalio 4 d. ESTT sprendimu, draudžiama taikyti 15 straipsnį, kurio formuluotėje numatytas taikymas „išimties tvarka...“.

Tokiomis išsamiai nurodytomis aplinkybėmis, siekiant atsakyti į šalių pateiktus ieškinio pagrindus ir priimti sprendimą dėl tarptautinės teritorinės jurisdikcijos, nagrinėjamu atveju reikia išsiaiškinti, koks yra Reglamento (EB) Nr. 2201/2003 9 straipsnio 1 dalies ir to paties reglamento 8 ir 15 straipsnių ryšis. Taip pat reikia įsitikinti, kad Reglamento (EB) Nr. 2201/2003 9 straipsnio 1 dalyje numatyta kita jurisdikcija, prireikus, t. y. esant tam tikroms faktinėms aplinkybėms ir aiškinant plačiai, nebus grindžiami išimtinai taktinio pobūdžio samprotavimai (pavyzdžiui: susiję su palankesniais procesiniais terminais ir išankstiniais procesiniais reikalavimais, kurie įvairiose valstybėse narėse skiriasi, arba su galimybe taikyti 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje 3 straipsnio d punkte *ad hoc* numatyta jurisdikcijos kriterijų, kuris nagrinėjamu atveju būtų vienintelis kriterijus, kuriuo remiantis būtų galima nustatyti šeimos bylas nagrinėjančio Liuksemburgo teisėjo tarptautinę teritorinę jurisdikciją šiuo klausimu).

Todėl reikia sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui šio sprendimo rezoliucinėje dalyje suformuluotus klausimus <...>.

REMDAMASIS ŠIAIS MOTYVAIS,

<...> sustabdo bylos nagrinėjimą ir pateikia Europos Sąjungos Teisingumo Teismui šiuos klausimus:

1. Ar 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo 9 straipsnio 1 dalis taikoma:
  - a. prašymui pakeisti bendravimo teisę, kaip ji suprantama pagal to reglamento 2 straipsnio 10 dalį, kuri šios teisės turėtojas pateikia remdamasis galutiniu ir įsiteisėjusiu teismo sprendimu (jo galiojimas atidėtas atsižvelgiant į vaikų interesus), priimtu ankstesnės vaikų nuolatinės gyvenamosios vietos valstybėje daugiau nei prieš keturis mėnesius iki kreipimosi į teismą pagal 9 straipsnio 1 dalį,
  - b. ir nepaisant reglamento 8 straipsnyje numatytos bendrosios jurisdikcijos,

nors minėto reglamento 12 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad *„jurisdikcijos pagrindai, susiję su tėvų pareigomis, nustatyti šiame reglamente, yra suformuluoti kuo labiausiai atsižvelgiant į vaiko interesus, ypač į artumo kriterijų [; t]ai reiškia, kad jurisdikcija turėtų pirmiausiai priklausyti vaiko nuolatinės gyvenamosios vietos valstybei narei [valstybės narės teismams], išskyrus tam tikrus vaiko gyvenamosios vietos pakeitimo atvejus <...>“?*

2. Jei į 1 klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar dėl jurisdikcijos pagal 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, 9 straipsnio 1 dalį, kuri numatyta „*nukrypstant nuo šio reglamento 8 straipsnio*“, draudžiama taikyti to paties reglamento 15 straipsnį, kuris taikomas „*išimties tvarka*“ ir „*jei tai labiausiai atitinka vaiko interesus [atitinka geriausiai vaiko interesus]*“?

<...>

DARBINIS VERTINIMAS